

Gálosi György

## Búcsú Nyitrai Józseftől

1941–2011



Megrendülve hallottuk a hírt, hogy rövid betegség után, tragikus hirtelenséggel elhunyt 2011. augusztus 25-én Nyitrai József a BME Szerves Kémiai és Technológiai Tanszékének ny. egyetemi tanára, a kémiai tudományok doktora, a hazai kémiaoktatás és -kutatás kiválósága.

Első nemzedéki értelmiségi volt, nagyon szegény családból, de szülei mindent megtettek a boldog élete érdekében. Kezdetektől kiváló eredménnyel végezte iskoláit. Az óbudai Árpád Gimnáziumban alakult ki érdeklődése a természettudományok, ezen belül a kémia iránt. Emellett sportolt, és zongorázni tanult, tanárai nagyon tehetségesnek tartották. A kitűnő érettségi után 1959-ben a BME Vegyészmérnöki Karán kezdte meg tanulmányait. Az egyetemi évek alatt tanulmányaira összpontosított, a zenetanulást feladta, de a zenének értő élvezete, a kultúra különböző ágai iránti érdeklődése egész életében megmaradt. Tudása és szorgalma szerénységgel párosult, és szívesen vett részt társai közösségi életében, vagy nyújtott segítséget, ha valaki kérte. Népköztársasági ösztöndíjas volt, és kitüntetéses oklevéllel végezte el az egyetemet.

Az oktatói pályán 1964-től 1967-ig tanársegéd, majd a PhD tudományos fokozat megszerzése után 1974-ig adjunktus, 1992-ig docens volt. 1993-ban nevezték ki egyetemi tanárnak, miután az előző évben megszerezte a kémiai tudományok doktora (DSc) tudományos fokozatot. Igényessége tudományos munkáját és oktatói tevékenységét egyaránt jellemezte. Hetvennél több közleménye jelent meg neves szakmai folyóiratokban; hazai és külföldi szakmai kongresszusokon és egyetemeken tartott előadásai, poszterei száma száz körül jár. A külföldi munkamegbeszéléseket, előadásokat német és angol nyelven tartotta. Az 1975/76-os tanévben Karlsruheban, Humboldt-ösztöndíjasként dolgozott.

Naprakész szakirodalmi tudású oktató volt, aki minden egyes előadására és vizsgáztatására készült, akitől még a vizsga során is tanulhatott az arra fogékony és érdemes hallgató. Nem véletlen, hogy a hallgatók szavazata alapján megkapta a Kiváló Oktató érmet, amelyre büszkébb volt, mint tíz más,

magas társadalmi elfogadottságú kitüntetésére. Oktatói munkája mellett részt vett a Vegyészmérnöki Kar szervezési, korszerűsítési és irányítási munkájában is. 1979 és 1985 között oktatási dékánhelyettes, 1986-tól 1990-ig az Egyetemi Tanács, 1990 és 2000 között a Kari Tanács tagja volt.

Főbb kutatási területei: heterociklusos vegyületek kémiája; N-heterociklusok fotokémiája, béta-laktámok kémiája. 1980 és 2006 között aktív tagja volt az MTA több munkabizottságának. Kiemelkedő volt a magyar kémiai nevezéktanért és helyesírásért végzett tevékenysége is. 1977-ben társszerzője volt a Kémiai elnevezés és helyesírás alapjai című könyvnek (Akadémiai Kiadó). 1998-ban jelent meg – az MKE kiadásában – a Nagy Józseffel együtt írt – könyve: Útmutató a szerves vegyületek IUPAC-nevezéktanához. 1992-től haláláig képviselte hazánkat az IUPAC Szerves Kémiai Nomenklátúra Bizottságában. Az IUPAC nevében prof. David Black főtitkár levélben fejezte ki részvétét, és méltatta kiemelkedő tevékenységét. Egyesületünkben hosszú időn át végzett aktív munkát. 1994 és 2003 között a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottságának elnöke volt. Számos szerves kémiai tárgyú konferencián vett részt, tartott előadást, és szervezője volt nagy nemzetközi konferenciáknak is.

Büszke volt egész nagy családjára – feleségére, két lányára, vejeire, hat unokájára –, de szerény, csendes természetével ezt sosem hangoztatta. A gyászban osztozunk családjával, és emlékét megőrzi az egész vegyésztársadalom. Jóska, nyugodj békében.

*Bősze Péter*

Kedves Jóska! Minket a magyar orvosi nyelv hozott össze; a kémiai elnevezések ésszerű írásmódját tanítottad meg nekünk. Közös múltunk csupán néhány éves; ezért is nagyon hálás vagyok a sorsnak, mégis nagyon sajnálom, hogy csak tisztavirág-életű volt. Köszönöm, hogy közreműködtél a magyar orvosi nyelv oktatásában, sok száz orvostanhallgató tanításában, és hogy mindig segítéssel, kérdéseinkre azonnal és készséggel válaszoltál. Hálásak vagyunk A magyar orvosi nyelv tankönyvébe írt fejezetedért is. Emlékszem az előadásaid előtti-utáni beszélgetéseinkre; nagy tudású szerénységed lenyűgözött. Szerencsés vagyok, hogy megismerhettelek, nagyon hiányzol. Az Isten áldjon.